

		BETEGTÁJÉKOZTATÓ 18 F- DOPA PET/CT VIZSGÁLATHOZ		SE OKK-NMED 4.1			
Készítette: Scheidl Ágota		Ellenőrizte: Dr. Györke Tamás		Jóváhagyta: <u>Dr.</u> Maurovich Horvat Pál		Dátum: 2022.03.01	

Az alábbiakban részletes ismertetőt szeretnénk nyújtani Önnek a PET/CT vizsgálatról. Kérjük, figyelmesen olvassa el a tájékoztatót, annak érdekében, hogy mindezek ismeretében adhassa beleegyezését a vizsgálatához.

Milyen tulajdonságai vannak a DOPA-PET vizsgálatnak?

A PET/CT korunk egyik legmodernebb orvosi képalkotó vizsgálómódszere. A vizsgálatához alkalmazott nyomjelző-anyag egy rövid felezési idejű radioaktív izotóppal (¹⁸F) jelölt dopamin-előanyag (6-[¹⁸F]-fluoro-L-dopa), melynek segítségével bizonyos szövetek dopamin-anyagcseréjéről nyerhetünk felvilágosítást. Az egy betegnek beadott DOPA mennyisége olyan kicsiny, hogy a szervezetben hatást nem vált ki. A vegyületet évek óta használják diagnosztikai vizsgálatokban és ezidáig vele kapcsolatban allergiás reakciót nem észleltek. Az intravénás injekció ritkán előforduló, enyhe szövődényein kívül (lokális bőrpír, duzzanat, szövet közti vérzés) más mellékhatásra nem kell számítani.

Maga a PET/CT vizsgálat teljesen fájdalommentes. A szervezetet érő sugárterhelés a szokásosan alkalmazott aktivitás mellett az ugyanezen testtájak tekintetében elvégzett kontrasztos CT vizsgálat sugárterheléséhez hasonló. A DOPA PET/CT módszer alkalmazási területei:

- **Agyi vizsgálat** esetén a működő dopaminerg idegvégződések csökkent vagy normális mennyiségének kimutatásával a Parkinson-kór diagnosztizálására, illetve az esszenciális tremor és a Parkinson-szindrómák differenciáldiagnosztikájára alkalmas. Segítséget nyújt továbbá agydaganatok diagnosztizálásában is.
- **Egésztest vizsgálat** esetén olyan daganatos folyamatok kimutatására, melyek az érintett szervekben, ill. szövetekben fokozott dopa (dihidroxi-fenilalanin)-anyagcserével járnak. Ilyen daganatos megbetegedések pl. középbél és utóbél eredetű differenciált neuroendokrin tumorok, phaeochromocytoma és paraganglioma, medulláris pajzsmirigyrák.

A még csak sejtszinten meglévő vagy apró, illetve a fent említett daganatok rosszul differenciált formái (melyeknél a sejtek elveszítették a dopamint felhasználó és átalakító tulajdonságukat) kimutatása ezzel a módszerrel nem lehetséges. A szövettani, citológiai mintavételt a vizsgálat éppúgy nem helyettesíti, mint egyes eszközös vagy szűrővizsgálatokat (pl. gyomor-, vastagbélükrözés).

Miként készüljön a PET/CT vizsgálatra?

- **A vizsgálat előtt legalább 4 órával már ne étkezzen!** Folyadék bőséges fogyasztása a vizsgálatot megelőző 2 órában azonban ajánlott (legalább egy liter szénsavmentes ásványvíz). A koplalás következtében felfokozott gyomor-bélműködés, enyhe fejfájás, szédülés jelentkezhethet.
- **Terhesség esetén a vizsgálat nem végezhető el!** Amennyiben Ön terhes, vagy terhes lehet, kérjük, jelezze beküldő orvosának és központunk munkatársának is a bejelentkezéskor!
- **Amennyiben Ön Parkinson-kór ellen bármilyen gyógyszert szed, azt a vizsgálat előtt 2-3 napig (de minimum 12 órán át) feltétlenül ki kell hagyni!**

A hosszú hatásidejű gyógyszerek, amelyek a dopamin anyagcserét bármilyen szinten befolyásolják a szervezetben, csökkenthetik a vizsgálat pontos értékelhetőségét.

- Amennyiben rendszeresen szed **bármilyen egyéb gyógyszert**, kérjük, ezeket a kezelőorvosa által előírt, szokásos rendben szedje be.
- **Szoptatós kismamák** a vizsgálat előtt lehetőleg gyűjtsenek egy napra elegendő tejet, mert a vizsgálat alatt és közvetlenül utána nem szoptathatnak. Az emlőket a vizsgálat után ajánlott kifejni, majd ezt követően 20 órával már vissza lehet térni a szoptatási rendhez. A legnagyobb biztonságra törekvés érdekében gyermek vagy terhes nő lehetőleg ne kísérelje a beteget a PET/CT vizsgálatra.

Kérjük, jelezze munkatársunknak fél éven belül történt kezeléseit (műtét, kemoterápia, besugárzás). Felhívjuk szíves figyelmét, hogy a műtét, sugár- és kemoterápiás kezelés egyaránt megváltoztatják az érintett területen elhelyezkedő ép szövetek működését. Kérjük, fentiek miatt már a bejelentkezéskor legyen szíves tájékoztatni munkatársunkat a fél éven belül történt kezelésekről (sugár- és kemoterápia), ill. legutóbbi beavatkozás(ok) időpontjáról.

Milyen előkészületek történnek a vizsgálat előtt közvetlenül?

Az előre egyeztetett időpontban, konzultációt követően a nyomjelző anyag intravénás injekciója következik. Ezután a PET/CT vizsgálat kezdetéig (kb. 1-2 óra) Önnek egy erre a célra kialakított helyiségben kell tartózkodnia. Itt kényelmes relaxáló fotelben pihenhet. A pihenés alatt kérjük, hogy az általunk biztosított 1,5 liternyi folyadék minél nagyobb részét, lehetőleg egészét próbálja meg elfogyasztani, ugyanis ez számottevően javítja a PET/CT vizsgálat CT részének értékelhetőségét. Az átadott folyadékban kis mennyiségű, vízben oldódó röntgen-kontrasztanyag van feloldva a fenti cél elősegítése érdekében. Az alkalmazott és az Ön által elfogyasztott kontrasztanyag nem jelent semmilyen kockázatot Önre nézve. Kérjük, a folyadékot kis adagokban, lassan fogyassza, ellenkező esetben hányingert, hányást okozhat. Mellékhatásként hasmenés léphet fel. A PET/CT vizsgálat során intravénás CT kontrasztanyagot nem adunk.

Mi történik a vizsgálat alatt?

A PET/CT vizsgálat időtartama változó (átlagosan 10-15 percet egésztest vizsgálat esetén, 15 perc agyi vizsgálatnál), ez idő alatt mozdulatlanul kell feküdni. Az egésztest vizsgálat a koponyaaltól a combtőig tartó leképezést jelenti. Az alsó végtagok vizsgálata csak indokolt esetben (pl. ott kialakult daganatos érintettség) kerül sor. A vizsgálat alatt az Ön állapotát végig figyelemmel kíséri a PET/CT berendezést kezelő munkatársunk (operátor), a vizsgálatot a vezérlőtől elválasztó ablakon át szemmel is. A PET/CT kamerába épített mikrofon/hangszóró rendszeren át Ön mindvégig kapcsolatot tarthat az operátorral és jelezheti, ha bármilyen kellemetlenséget tapasztal. Amennyiben kéri, egy hozzátartozója is jelen lehet a vizsgálatnál, de kérjük, vegye figyelembe, hogy a vizsgálat során ezt a személyt felesleges sugárterhelésnek teszi ki. A PET/CT kamera vizsgáló gyűrűje miatt bezártság-érzéstől nem kell tartani. A vizsgálat során számottevő zajterhelés nincs. A karokat a vizsgálattól függően test mellett, vagy a fej felett kell tartani. Utóbbi esetben a karokban múló zsibbadás jelentkezhet.

A vizsgálatot követően a normál napi élet, aktivitás folytatható. Az Önrel együtt élő kisgyermek és terhes anyák maximális védelme érdekében ajánlatos, hogy a nyomjelző anyag beadásától számítva 20 órán belül a velük való közvetlen testi kapcsolatot (együtt alvás, ölbevétel) kerülje. Ugyancsak ajánlott a vizsgálatot követően a bőséges folyadékfogyasztás, annak érdekében, hogy a vizelettel kiválasztódó

nyomjelző anyag minél gyorsabb kiürülését elősegítse. Előfordulhat, hogy a vizsgálatot végző orvos úgy ítéli meg, hogy a vizsgálat sikere érdekében (az akaratlan izomfeszülés csökkentésére) a vizsgálat előtt nyugtató adása indokolt. Ebben az esetben a gépkocsivezetéstől a gyógyszer alkalmazását követő 12 órában tartózkodnia kell.

A vizsgálatához szükséges dokumentumok, melyeket kérünk, hozzon magával: személyazonossági igazolványát, TAJ kártyáját, eddigi zárójelentéseit, vizsgálati leleteit, legutóbbi CT-, MR CD lemezeit.

A vizsgálat sikeréhez és eredményességéhez nyugodt körülményekre van szükség már a várakozási idő alatt is. Ezért kérjük, hogy csendben várakozzanak. **Felhívjuk figyelmüket**, hogy sajnos a kísérőknek nem tudunk helyet biztosítani a váróban, **csak mozgásában korlátozott, vizsgálatra várakozó személlyel tartózkodhat egy kísérő a központ területén!** Kérjük, hozzátartozója ne kísérje Önt a PET/CT vizsgáló helyiségekbe, a felesleges sugárterhelés elkerülése végett. Természetesen gyermekek vizsgálata során a szülők végig jelen lehetnek.

Kérjük, hogy az Önnel előzőleg egyeztetett időpontban jelenjen meg, ugyanis a vizsgálatához személyre szólóan előállított nyomjelző anyag gyorsan elbomlik, emiatt a vizsgálat aznapi későbbi időpontban történő elvégzésére általában nincs lehetőség. A Semmelweis Egyetem Nukleáris Medicina Tanszék nem vállal felelősséget a késésből adódó elmaradt, vagy elhalasztott vizsgálatokért.

A vizsgálat időpontjával kapcsolatos bármilyen változtatási kérelmet csak és kizárólag írásban áll módunkban elfogadni! (E-mailben, faxon vagy postán keresztül.) titkarsag.nmt@semmelweis-univ.hu

Önt az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv. 13§-a alapján megilleti a tájékoztatáshoz való jog, a 15. §-a alapján az önrendelkezési jog, valamint a 24. § szerint az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga. Mindezek alapján a vizsgálati eredmények közléséről a beleegyező nyilatkozatban kell döntenie.

Ha bármilyen további kérdése lenne, kérjük, jelezze azt munkatársunknak.